

NORSKTIDSSKRIFT

1 - 31 JULI 1943

FOR HJEMMЕFRONTEN

HITLERS KRIG. Vi lærer at verdenskrigen, "den første verdenskrig" varte fra 1914 - 1918. Siden kom etterkrigstiden, "mellomkrigsårene", og 1. september 1939 begynner den annen verdenskrig med Hitlers overfall på Polen. Denne krig varer ennå. Rogner vi med at den er slutt i 1944, har vi all grunn til å tro at fremtidens historieforskere ikke som oss vil tale om to krigar i det 20. århundre, men om én sammenhengende krig, en ny tredveårskrig som varto fra 1914 til 1944. For i virkeligheten ble det ikke fred i 1918. Heller ikke begynte Hitler sin krig i 1939. Før det tok han Tsjekkoslovakia, før det Østerrike, før det trellebandt han det tyske folk; han erobret Tyskland. Denne erobringon kan det være nyttig å lære litt om.

En mann ved navn Fritz Thyssen var en av dem som finansiert denne erobringon. Han har senere fortalt om bakgrunnen for nazistenes maktøvertagelse, og vi bringer i dette nummer av vårt tidsskrift en omtale av hans bok "I paid Hitler".

Do tilstander som der skildres, får oss til å stanse opp ved et annet spørsmål: Hvorledes er det mulig at et land lar seg erobre på denne måten? Hvilken feil er det ved et folk som kan kaste seg i armen på en "fører" som Hitler? Og hvordan skal dette folk kureres? Forrige nummer av "NORSK TIDSSKRIFT" forsøkte å samle endel av de bote-midler som den frie verden har foreslått å ta i bruk for å befri tyskerne fra deres vanvitt og hindre at de kommende år blir en ny mellomkrigsperiode. Vi brakte også selv et forslag om opprettelsen av et internasjonalt pressedirektorat i Tyskland etter krigens. Dette forslag har vækt en del diskusjon; vi bringer idag et innlegg fra kirkelig hold sammen med forslagsstillerens svar.

Hitlers væpne krig begynte ikke før i 1939. Hans tidligere ero bringer fikk han gjennomført ved list. Polen måtte besieges med våpen. Så kom turen til Norge. Det er alment kjent at overfallet på vårt land var planlagt lengi i forveien. Vi ser oss nå i stand til å legge fram en rekke nyo avslørende kjennsgjerninger som klart dokumenterer at de tyske forberedelser var meget grundige og uten enhver sammenheng med den såkalte "engelske mineutlegging" den 8. april. - Overfallet på Norge ga gjenlyd over hele verden, kanskje mest i Storbritannia og Amerika. For Norge er vendt mot vest. Men vi har også en grense mot øst. Vi har et naboland som heter Sverige; den felles grensa er 1650 km lang. Og vi har Finnland. Hvorledes reagerte våre naboland da Norge ble trukket mod i Hitlers krig? Det er noe som heter Norden, nordisk samarbeide, de nordiske demokratier, felles kamp for felles idealer. Eller er det ikke? Vi skal senere ta for oss problemet Finnland. I dette nummer kommer vi inn på noen av de ting som har vært vanskeligst å forstå her i Norge ved den svenske utenrikspolitikk.

SVENSK STATSKUNST OG NORSK OPINION. I boken "Sverige i beredskap", som kom ut i desember 1942 skriver den kjente svenske forfatter Ture Nerman om den svenska utenriksminister:

"Hr. Günther faller undan før den stårke. Han føll undan før Sovjet i 1940, før Tyskland hola tiden. Han kommer att falla undan før västmakterna - låt oss säga 1943".

Denne profeti er gått i oppfyllelse. Hr. Günther har begynt å falle av for vestmakten. I denne forbindelse har baron Beck-Friis' gjeninntredelse som sendemann hos den kongelige norske regjering atskillig interesse. Årsakon til at den diplomatiske forbindelse ikke tidligere var gjenopptatt har naturligvis vært at utenriksminister Günther hadde ventet seg misbilligelse i Berlin om Sverige hadde gjenopptatt forbindelsene. Av samme grunn har den svenske regjering nektet godkjennelse av en norsk minister i Stockholm - minister Bull tjenestegjør som kjent bare som konstituert chargé d'affaires etter minister Wollebaks død i 1940. Man må gå ut fra at utenriksminister Günther enå synes det vil virke altfor provoserende å la en norsk minister kjøre i glassvogn opp til slottot for å overlevere sitt akkreditivbrev til kong Gustaf!

Baron Beck-Friis er nå trådt inn i tjäneste som sendemann hos den norske regjering. Og man kan selvfølgelig si bedre sent enn aldri. Det hele får imidlertid et visst komisk anstrøk ved at gjeninntredelsen skjer like etter den tyske katastrofen i Tunisia. Etter neste tyske nederlag tar kanskje utenriksminister Günther mot til seg og godkjunner en

norsk sendemann i Stockholm, etter enda et nederlag for aksen stopper han kanskje permanenttrafikkon, og etter ytterligere en katastrofe for de tyske våpen - ja, hvem vet? - ser vi kanskje at Sverige, like før krigens 12. time, offisielt toner flagg for demokratien. Men mens vi venter på det, får vi være fornøyd med at dette forhold, som har vært en anstøtsstøt for alle nordmenn, er blitt brakt lykkelig ut av verden. Men det er andre ting vi nordmenn har vanskelig for å forstå ved den svenske regjerings "realpolitiske", det vil si konjunkturbetonte og unøytrale politikk!

Store deler av det svenska folk er uenig i regjerings politikk; der vedtas utallige protestslasjoner; og det at Sverige nå har fått sin representant hos vår regjering viser at opposisjonen begynner å se resultater av sitt virke. Vi er takknemlige for det. Vi er også takknemlige for den forståelse og varme sympati som det svenska folk har vist oss i disse vanskelige årene. Det skal ikke bli glemt. Vi er takknemlige for det storstilte hjelpearbeido som er gjort i Sverige. Vi er glad for den holdning svenskene har tatt overfor Quisling og quislingene. Vi er klar over at Sveriges voksende forsvarsavne i en gitt situasjon også kan ha sin betydning for Norge. Vi er klar over den moraliske betydning det har hatt for vår kamp her hjemme å ha ryggen fri og kunne rømme østover når farens ble for overhengende.

Men vi er, og har rett til å være forbauset over Narviktransporten, permittenttogene som betyr en forsterkning av de voldsmidler vi kjemper mot, transittillatelsen for alle tiders største divisjon på 100000 mann til Finnland. Vi er forbauset over all den hjelpe som direkte og indirekte er ydet våre dødsfiender av broderfolkets kåno menn. Vi er forbauset over tillatelsen til transport av norske fanger gjennom svensk territorialfarvann, og den mentalitet som gir seg utslag i svensk lynckspressrasjon av Knaben Molybden-gruver mot botaling i norsk fisk. Vi er i krig med Tyskland. Vårt flyvåpen og vår marine deltar aktivt i krigsoperasjonene. Vår handelsflåte står direkte i krigens tjeneste. Hvis Tyskland vant krigen, ville Sveriges frihet og selvstendighet ikke være en sur sild verd, innklemt mellom naziredet Norge og Danmark i vest, Finnland i nord, Balticum i øst og Hitler-Tyskland i syd.

Vi hjelper til å vinne krigen. Sverige ikke. Det er jernhard realitet. Om vi har valgt denne situasjonen selv eller om den er oss påtvunget er oss ganske likegyldig. Om vi var uforberedt er ikke dette noe spesielt norsk fenomen. Det var en situasjon vi delte, foruten med Sverige, med alle de nasjoner som virkelig roiste seg til kamp mot nazityranniet.

Det er en gansko utbredt mening i Norge at Sverige har en enestehånd til å rehabiliteres seg etter den opportunitetspolitikk det har ført under krigen. Og det er i aktiv deltakelse i kampon for nazismens nederlag. Det ville være uklokt og sentimentalt å se bort fra slike synspunkter når fromtidslinjer for nordisk politikk diskuteres.

QUISLINGENE I IDEOLOGISKE VANSKELIGHETER. Det de norske quislinger hittil har lovet på, er affären i Jøssingfjord. Til den har de klamret seg. De svakest bogavde av dem, slike som "minister" Frotheim, fordi de helt enkelt tror at det var den og den britisk-franske minoutlogging (på papiret) klokken 5 cm morgenen den 8. april 1940, som bevirket at Norge ble trukket inn i krigen. De av quislingene som er såvidt more åndelig utstyrt enn Frotheim, at de er i stand til å forstå at de er forredere, har klamret seg til Jøssingfjord-affären i det håp å finne et feste som kunne hjelpe dem mot å bli ned i skamnøys og solvforaktolsens hongomyr i et hvort fall inntil så lenge at de klarte å bite hodet av all skam. I den hensikt har de etter og etter hevdet at det eneste som var å stille opp mot et så nedrig nøytralitetsbrudd som britenes, var tyskernes besluttsomhet ved å ta Norge under sin "beskyttelse". Beskyttelsesordnen skulle da ha vært gitt den 8. april etter minoutleggingen (på papiret) ved Stad, ved Bud og i Vestfjorden, på et tidspunkt da der i de morske havnene lange hadde ligget tyske båter med tropper og våpen om bord, alle mod korts på dekket. Koks må ha vært et ypperlig tilleggsutstyr for den moderne utgave av trojanorhesten!

Det som quislingene prøver å gjøre til en beskyttelsesordre, men som i virkeligheten var en overfallsordre, ble gitt søndag den 7. april 1940 omkring klokken 14. Fremtidens historieforskere vil antakelig kunne slå fast, at denne overfallsordre var blitt kjent av britene, og at den direkte følge herav var meddelelsen til den norske utenriksminister klokken 5 cm morgenen den 8. april om at der skulle legges ut minor ved Bud, ved Stad og i Vestfjorden. Båter passerte Stad og Bud utover hele mandagen den 8. uten å observere noen minor. I Vestfjorden påstas det at der skal være observert noen, men påstanden er svakt underbygget. Det er derfor riktig å si at minor bare ble utlagt på papiret. Hva der derimot er sikkert er at forhåndsordre for angrepet på Norge startet 13. mars 1940 og blitt funnet på tyske offiserslik i landdrevet ved Oslofjorden sommaren 1940. Høsten 1939 fikk en norsk institusjon en i ordretone holdt forespørsel fra Berlin om regelmessige israpporter for sydnorske havner vinteren 1939-1940. Svaret gikk ut på at slike meddelelser bare ble gitt for hver enkelt situasjon og at det ikke gikk an å abonnere på dem. Hvor nødvendig israpportene var for tyskerne fikk man forståelsen av schnore. Vi husker alle at de permitterte norske marinemannskaper julenatten 1939 ble boordret tilbake til sin tjeneste klokken atten om ettermiddagen. Dossyrene kom det ikke fra det norske utenriksdepartement noen forklaring på denne oppsiktstekende permisjonsinndraing, og den på det tidspunkt frie norske pressen forholdt seg taus

overfor den. Opplysninger som er blitt tilgjengelige siden overfallet gir forklaringen. Norge skulle ha vært overfalt julften 1939, men de sørdeles vanskelige isforhold i Kattegat og bøltene samt de vanskelige verforhold i det hele tatt bevirket at den tyske overfallsledelse i sist øyeblikk endret sine planer. Den holdt tilbake det julften angrep på Norge den hadde latt utvikle så langt at den norske regjering hadde fått varsel om det.

Overfallet var så lenge og vel forberedt, at det var tenkt på så forholdsvis små ting som passkontrollen etter gjennomført okkupasjon. Det forstår vi av et passtempel som sommoren 1940 ble anvendt i et antall pass for norske og tyske borgere for reiser fra Oslo til Tyskland. Avtrykk av stempellet viser at det var utført i gummi og at det innholdt opplysning om å være utstedt av den passutstende myndighet under okkupasjonssjefen i Oslo og det inneholdt denne dateringslinje: "Oslo, ... 193." På de utfordigede pass var 3-tallet skrevet over med 4-tall i blokk og naturligvis var nullsett satt til over de to siste prikkene i dateringslinjen. Dersom overfallet den 9. april hadde vært en følge av Jøssingfjord-affæren den 18. februar 1940 ville passtempellet neppe ha fått dateringslinjen forsynt med årstallrubrikk for 1930-årene. Og hadde den vært en følge av den angivelige fransk-britiske mineutlegging om morgen den 8. april, ville det neppe ha blitt tid til fabrikasjon av passtemplene for bruk i det okkuperte Norge. Overfallsmedlemmene ville hatt nok med å lage i stand den store røde plakaten med "Opprop til det norske Volk." (Hvem husker ikke den trykkfeils-V-en fra de aprildagene?)

Quislinger vil ved å høre slike detaljer gjøre seg tysklandsiktige og si at enhver militærstat må være forberedt på alle muligheter. Men slike ord er ikke verd svar.

Eksemplaror av pass med det her omtalte stempel finnes nå vel forvart i et utland hvor det ikke kan nås av tyske gestapoagenter. Når fremtidens historieforskning i et fritt Norge behandler overfallet og dets forhistorie vil den kanskje bry seg om å ta med en detalj som damestrømpereisende, generaloverst von Falkenhursts langvarige opphold i Norge før 9. april. Han er blitt kjent igjen både av folk i damestrømpesbransjen og utenfor, men vi kan dog ikke vente å få lese i den hjemlige quislingpressen at han er tildelt eikolauvot med gyldne staver og streker og stjerner og manor og kloder og planeter for vel utført overfallsforberedelse i Norge før 9. april 1940.

Disse beviser på hvorledes overfallet var planlagt lengre i forveien vil allerede nå kunne gjøres tydelige med mange eksamplar. Disse eksemplar kan forfieres mangedobbelts når historieforskningen etter krigen tar disse forhold opp til undersøkelse.

Men allerede det som er anført vil gjøre det urett for de quislinger, som ennå ikke måtte ha fått hodet av all skam, om slike overhode fitnes. Enda urettet vil de få det, når de orienterer seg i det lille vi her i Norge har fått anledning til å vite om tyskernes nøytralitetsbrudd i forbindelse med de svenske u-båter "Ulven" og "Draken".

Den 16. april i år forsvant den svenske u-båt "Ulven". Samme dag befant en annen svensk u-båt, "Draken", seg på tokt i svensk territorialfarvann nordenfor Göteborg. Herunder ble den beskutt av det tyske skip "Altkirch", som var på vei fra Kristiansand sydover langs den svenske kyst. Den 19. april nedla den svenske regjering protest i Berlin mot denne nøytralitetskrenkelse. Et tysk svar kom den 23. april. Heri forklarte den tyske regjering at beskytningen hadde funnet sted utenfor den svenske territorialgrense. Denne påstand er den tyske regjering i en senere note gått fra, men det har ikke tyske avislesere fått vite! Undervannsbåten "Ulven" er senere blitt funnet, ikke langt fra Stora Pölsan, likeledes på vestkysten. Sannsynligvis er det nå kjent i Sverige av hvilke årsaker "Ulven" gikk under. Men ikke i Norge. Til å begynne med var de tyske avisene i Tyskland og de tyske avisene på norsk i Norge velvillig interessert i å fortelle om at svenskene hadde mistet "Ulven" og hvorledes slike ulykker kunne foregå og hadde foregått, både i Atlanterhavet og andre steder. Men så var det som om en dør ble slått igjen. Ikke et ord mere. Hvis man da ikke skal ta en notis i tyske avisene den 26. april som en omtale av saken. Her sto det, at det var funnet sted en noteveksling mellom den tyske og den svenske regjering om tysk beskytning av en svensk undervannsbåt. I "Völkerischer Beobachter" sto det den dagen at den svenske u-båten hadde skylden. Den som skjønt var imidlertid "Altkirch". "Draken" foretok i det hele tatt ingenaksjon mot det tyske skip. Det er altså klart at det var "Altkirch" som var den angripende og den nøytralitetskrenkende part.

Denne nøytralitetskrenkelse og det som ettersøkningen etter "Ulven" har avdekket, tvinger en til sammenligning med det som hendte i Jøssingfjord den 18. februar og langs storparten av den norske kyst den 9. april 1940.

I Jøssingfjord angrep en britisk jager et tysk skip kamuflert som handelsfartøy, men utstyrt som hjelpekrysser for å befri 300 britiske fanger som var ombord der til tross for at den tyske skipssjef overfor kapteinens på et norsk befolkningfartøy noenlunde tidligere og lengre nord i ledet hadde forsikret at de eneste om bordværende i "Altmark" var det tyske skipsmannskap. Nordenfor Göteborg angrep et tysk skip utstyrt som hjelpekrysser en svensk u-båt som intet annet foretok seg enn å drive øvelser i øget farvann. Men parallelen kan føres langt videre, selv om vi ennå ikke kjenner slutten på denne affæren. Gjennom de minesveipinger som etter "Ulven"s undergang ble satt i gang innenfor svensk territorialfarvann, fikk svenskene opp et stort antall forankrede miner av tysk opprinnelse. "Alt tyder på", skriver "Svenska Dag-

4.

bladet" for 14. mai, "at disse miner hithører fra 1940, da Tyskland gjorde invasjon i Norge."

Sannsynligvis er det på en eller flere av disse miner at "Ulven" er gått under. En svensk sakkyndig teori hevder det. Vi her i Norge er spent på å få vite det, om den svenske utenriksministers sarte følelser overfor Tyskland da i det hele tatt skulle tillate opplysninger om dette forhold å komme til den svenske og i tidens fylde/oggsa den norske almenhets kunnskap.

Men at det i svensk territorialfarvann i år er blitt funnet tyske undervannsminer utlagt samtidig med den fransk-britiske papirutlegging av ikke eksisterende miner ved Bud, ved Stad og i Vestfjorden 1 april 1940 er unektelig et ytterst kjedelig faktum for våre quislinger. Tyskland har overfor Sverige foretatt handlinger som langt overgår det som England på grunn av Tyskland foretok overfor oss i februar og april 1940. Det siste er bare blåbær mot det første, Quislingene har hermed mistet netene de hittil har brukt når de hylte aprilsangen av 1940.

"ET INTERNASJONALT PRESSEDIREK- TORAT I TYSKLAND ETTER KRIGEN".

Som vi nevnte innledningsvis har vårt forslag i forrige nummer om et internasjonalt pressedirektorat i Tyskland etter krigen vakt en del diskusjon - for og imot. Forslaget tok som kjent sikte på gjennom en verifikasiing av det tyske pressestoff å oppdra tyskerne til å bli et folk som kan tjene kulturfremgangen istedenfor overfallsmentaliteten. Vårt forslag var ikke diktert av hevnlyst. Hvis vi, når krigen en gang er slutt, skulle opta nazistenes egne metoder og begynne å konkurrere med dem i brutalitet, da har nazistene i virkeligheten seiret, selv om de taper selve krigen. En annen sak er at demokratiene for å forhindre Tyskland fra å begynne krig på nytt både har plikt og rett til å skape en ny og bedre mentalitet hos det tyske folk - for eksempel ved et middel som dette.

- Fra kirkelig hold har vi mottatt følgende innlegg:

Uten forsoning mellom folkene er verden fordømt til hat og mistillit, som igjen avler ny krig. Kirken vet at noen må begynne med å tilgi, og den vil da sikkert forsøke å begynne selv, ikke kreve hevn, men rettferdighet, ikke undertrykkelse, men samvittighetsfrihet for alle.

Kirken er f. eks. klar over at en flerårig undertrykkelse av det tyske folk både er urett og dumt. Tidsskriftets forslag: et pressedirektorat, som utøver pressesensur over tyske aviser, vil bare føre til at tyskerne ikke tror et ord av det som står i våre aviser i dag. En kan aldri få sannheten fram uten hvor det er frihet. "Frihet følger sannhets ånd".

Naturligvis må det et veldig folkeoppdragende arbeide til, men der tror kirken nettopp at den tyske kirke, ikke minst den katolske, som har stått sterkest, har en veldig oppgave. Den er i virkeligheten den eneste institusjon i Tyskland som ikke er kompromittert.

- Den mann som har skrevet, at et pressedirektorat som utøver pressesensur over tyske aviser, bare vil føre til at tyskerne ikke tror et ord av det som står i avisene, like så litt som vi tror et ord av det som står skrevet i våre aviser i dag, den mann har ikke forstått hva det dreier seg om. Nemlig at tyskerne må læres opp til frihet. For de er gjennom århunder blitt vennet av med den. Opplæringen må bl. a. skje ved at de stiller overfor sannhetskommunen meddelelser om hva som er skjedd. Ellers vil de ikke lære å kjenne sannheten, men bli podet inn med nye løgner laget etter oppskrift av dolkestøtlegenden. Forfatterens sitat "freiheit følger sannhets ånd" kan derimot i høy grad bifalles. Pressedirektoratet skaper nemlig den sannhetens ånd som er nødvendig for å brøye vei for friheten.

EN KNUSENDE DOM OVER NAZISVINDELLEN. FRITZ THYSSENS OPPSIKTSVEKKENDE BOK.

Den 2. september 1939 kjørte en bil over den østerriksk-schwaiziske grensen. I denne bilen satt Fritz Thyssen, medlem av den tyske riksdag og Tysklands kanskje rikeste mann, den store industrileder som i femten år hadde finansiert Hitler og hans bevegelse. Hvorfor forlot han fedrelandet i samme øyeblikk den nye storkrigens brøt ut?

Thyssen forlot sitt fedreland som protest mot en krig som han visste ville bli Tysklands undergang. Hans frivillige eksil betyddet hans endelige brudd med det systemet hvis falskhet og uhederlighet litt etter litt var gått opp for ham. Fra Schweiz sendte han Göring, sin personlige bekjente, en skrivelse hvor han protesterte mot den forfatningsstridige måten denne krigen var erklaert på og hvor han forklarte sitt standpunkt; denne skrivelsen ble oversendt gjennom daværende gaulciter Terboven i Essen, som i parentes bemerket optrådte perfid og uhederlig. Protesten førte bare til at Thyssen ble fratatt sitt tyske borgerskap og hele sin formue under henvisning til en lov som engang var gitt mot - kommunistene! Dette var det eneste påskuddet Tysklands "førere" kunne finne for å ramme en høyst konservativ og katolsk patriot, som i 1918 på nære nippet var blitt skutt av kommunistene og som fire år etter var sjelen i den tyske motstand mot franskmennene i Ruhr.

hvis engelske titol lyder I paid Hitler - "Jeg betalte Hitler". Boken utkom et års tid senere på et amerikansk forlag. Historien om hvordan denne boken ble til, er i seg selv et eventyr. Men det blekner helt ved siden av de utrolige avsløringer han bringer av de mann som nå skal "redde" Europa fra bolsjevismen - av deres uduelighet og korruption, deres politiske og økonomiske kvakksalveri, deres forakt for alt som heter menneskerettigheter.

Innledningsvis forteller han om det kaos som rådet i Tyskland etter nederlaget i forrige verdenskrig og om de opplosningstendenser som førte til at han selv og mange med ham mente redningen lå i den nazistiske bevegelse. Allerede samme året Hitler tok makten, i 1933, begynte det imidlertid å gå opp for Thyssen at dette var galt avsted.

"Nasjonalsosialistene har aldri hatt noen virkelig økonomisk plan", skriver han. "En del av dem var gjennomgående reaksjonære, andre agiterte for et korporativt system, etter andre representerte det ytterste venstre. Etter min mening mislyktes det for Hitler fordi han trodde det var klokt å være enig i alle de forskjellige oppfatningane... Det var uunngåelig at den nåverende nasjonalsosialistiske økonomi førte til krig. Og den kommer også til å føre Tysklands økonomiske liv til fullstendig bankerott."

"Hjalmar Schacht var i den tiden han var riksbanksjef og riksøkonomiminister slett ikke den rette man til å reise Tysklands økonomiske liv. I virkeligheten er han ikke noen nasjonaløkonom, men finanstekniker. Det var derfor han ikke bare fant seg i at clearingsystemet erstattet normale eksportmetoder, men også i propagandaøyemod fremstilte det som en stor vinning. Og likevel er eksport et vitalt anliggjørende for Tyskland... Ikke alt han gjorde på det finansielle området var vellykket heller. Når det kommer til stykket har han fratatt det tyske folk dets siste sparepengar. Det var han som fant opp de falske vokslene som våpenfabrikantene ble betalt med, veksler som deres banker ble tvunget til å akseptere. Bankene sendte disse veksler til Riksbanken når de trengte penger til å betale sine klienter. Riksbankens bemyndigelse til å diskontere vokslene representerte deres eneste virkelige verdi. Ingen vet hvordan det etter denne krigen kommer til å gå med dem som har satt sine kapitaler i sparebankene. Den eneste tenkelige løsningen jeg kan se, er at man gjør en unntagelse for dem hvis sparepenger ikke overstiger 10.000 M. Til de andre blir det sikkert ingenting igjen" Thyssen modgir dog at Schachts "system" etter hans avgang er ført langt videre enn han selv ville være med på, og han setter ham langt høyere enn hans ettermann dr. Funk som orstatte Schachts falske veksler med offisielle kvitteringer til våpenfabrikantene, en slags certifikater som det siden var ytterst vanskelig å få omsatt.

I kapitlet "Nazismens økonomiske kvakksalveri" kommer Thyssen nærmere inn på den fantastiske svindelen som ble drevet allerede lange før krigen og som er enda værre nå. "Jeg iakttok på nært hold alle de tiltak nazistene gjorde på de økonomiske området. Aldri har jeg hatt inntrykk av at lederne hadde noen plan eller at de ble besjelet av forsiktig optimisme engang, når de såkte å gjeneoppbygge Tysklands økonomi. Det var tvort imot påtagelig at de i propagandaøyemod såkte å oppnå øyeblikkelige resultater.... Og i virkeligheten strakte ikke styrets ideer seg lenger enn til å bygge autostradaer, kostbare arkitektoniske byggverker og et rustningsapparat."

Hvorfor skulle Hitler absolutt ha disse gigantiske autostradaene? Det fantes få biler i Tyskland, jevnført med i andre store land, og i hvert fall var veisystemet bra nok nesten overalt i landet. Da planen ble fremlagt - det var alt i 1933 - foreslo Thyssen at man heller burde elektrifisere alle tyske jernbaner, noe som ville ha skapt et marked for den mekaniske industri og skaffet tusener av fagarbeidere sysselsattelse. Men nei da - det skulle anlegges autostradaer, for akkurat som Napoleon ble berømt ved de glimrende veiene sine skulle også Hitlers navn foreviges ved disse flotte bilbanene. I bunn og grunn var det turistene de ble bygget for, og det ble lite eller intet hensyn tatt til industriens trafikkbehov. Den militære ledelse har også alltid stillet seg meget skeptisk til veienees militære verdi. De er brede bånd som løper i rette linjer og som derfor langt lettare kan veilede fiendtlig fly enn elver og bokker. Dassuten er de ytterst sårbar fra luften som følge av de talløse sinnrike konstruksjonene langs dem. En eneste ødelagt bru kan gjøre autostradaen ufarbar i ti mils avstand.

Da den store autostradaplanen ble lagt fram, møtte den straks motstand fra partiets fattige medlemmer. "De bygger veier for de rike", sa de. "Det er bare de rike som har biler. Arbeiderne får aldri noen glede av dem."

For å stagge misnøyen fant man opp svindelen med "folkebilen." Hver eneste tysker skulle ha sin bil. I alle årene før krigen ble det snakket om denne Volkswagenen, men ingen så noe til den. "Folkebilen er en av de mest bizarre ideer nazistene har hatt," sier Thyssen. "Tyskland er ikke De Forente Stater. Lønningene er lav. Bensinen er dyr. Den tyske arbeider har aldri drømt om å kjøpe en bil. Han har ikke råd til det, den er en luksus for ham. Hvis nazistene hadde kunnet virkelig gjøre sin fordringsfulle drømmer, hvor skulle man så ha tatt de millioner av liter bensin som trengtes? Imidlertid har folkebilen aldri sett dagens lys. Dr. Ley hadde mottatt atskillige millioner mark i forskuddsbetalinger, da krigen kom - og nå har man viktigere oppgaver enn å produsere folkebiler."

Hitler aner ingenting om økonomiske spørsmål, fortsetter Thyssen. Han lar seg impone av visse idder, som han tror han begriper, men som er helt moningsløse. En dag

utslyngot partiets store "sosialøkonom" Bernhard Köhler frasen "Arbeid or kapital". Det er en helt moningsløs sammenstilling av ord. Og likevel har Hitler med de forskjellige variasjonene gjentatt den i minst tyve taler. Den ulykksalige følgen var at man i Tyskland tok til å virkelig gjøre frasen og at man derfor fant på nosten hva som holst ferdig "arbeid or kapital".... "Alle de vidtløftige formlene av denne typen har bidratt til å ruinere Tysklands økonomiske liv. Da de stadig gjentas, har selv folk som man skulle tiltro større innsikt tilslutt begynt å faste lit til dem. Virkningen av disse tomme talomålene ble katastrofalt. Alle tok til å bygge for å gjøre noe. Hitler er stadig rodd for at ikke alt skal utføres i tilstrekkelig stor målestokk. Pyramideone, de napoleonske voier, de romerske voier er hans forbilder. Han vil rive ned halve Berlin for å gi plass for nybygginger. Omkostningene spiller ingen rolle. Den ulykkelige dr. Schacht måtte bry sin hjerne med å finne en måte å finansiere de uproduktive tiltakene på. Han protesterte og gikk. Og dog må han bære sin del av ansvaret. Det var i virkeligheten han som lærte nazistene hvordan de skulle utnytte kreditten. Utvilsomt ville han holde det hele innen rimelighetens grenser. Men da Hitler skjønte at "kreditt kunne skapes" - for å bruke Schachts uforsiktige formel - nektes han å stoppe... Regjeringens yndlingstank var den navngjetne fireårsplanen. Jeg har alltid undret meg over at den kaltes en plan. Ulikheten med den russiske femårsplan er nemlig betydelig. Russerne ville skape en industriell produksjon i stor skala i et land der den ennå ikke fantes. Hitlers fireårsplan hadde intet annet mål enn å gjøre demagogisk effekt. Alle de inkonsistente tiltak som faller inn under rubrikkene fireårsplanen er like lite produkter av en logisk tankgang og av en på forhånd oppgjort plan."

Göring vet heller ingenting om økonomiske problemer og er selv den første til å innrømme det, sier Thyssen. Men han har visse oppskrifter som han mener er ufeilbarlige. Den fornemste av dem er å kommandere. Hans store ide var å gjøre Tyskland uavhengig av utlandet med hensyn til jernmalm, og resultatet ble de kostbare Hermann Göring-Werke i Salzgitter, som Thyssen karakteriserer som den rene absurditet. "Under påskudd av at Tyskland må bli uavhengig av utenlandske jernmalm har man bygget et anlegg som ikke fungerer og som tross alt er nødt til å bruke utenlandske malmer... Disse mørneskene har en liko primitiv forestilling om teknikk og økonomi som australmødre. Den jevne arbeider skjønner seg bedre på dette enn de såkalte ledere."

Såsant det var anledning til å bogå en dumhet ble den gjort. En svindler i Düsseldorf påsto at han kunne lage gull, og Hitlers personlige tekniske rådgiver og teknikerperton dro ens ørend dit for å granske dette selsomme fenomen. En annenhøydet at han kunne fremstille smør av kull (!) og Göring ble naturligvis fyr og flamme. Nå var et av Tysklands viktigste ernæringsproblemer løst, ble det kunngjort. Resultatet ble en slags soig tjære, som etter sigende ble prøvet på fangene i Plötzensee-fengslet utenfor Berlin, med den følge at de alle fikk skjørbusk.

Nazistene utbasunerer for hele verden alt de selv tror er store oppfinnelser. I virkeligheten har de bare gjort en dyd av nødvendighet, de har ikke funnet opp noe nytt. De eneste to produkter som har en viss interesse er kunstig gummi og ull. Hva gummien angår, har kjemikerne oppnådd ganske gode resultater, men produksjonsomkostningene overstiger prisene på de naturlige produkter i den grad at det blir lengre før buna en kan fremstilles på et rasjonelt økonomisk grunnlag. Cellullen står derimot i en helt annen stilling. Den har to hovedfeil: for det første er den usolid og blir derfor kostbar om prisen er aldri så lav, for det annet er den ikke varm. Ullhårene har nemlig som alle andre hår fine rør i seg, og det er kanalen i disse rørene som gjør ullens til en dårlig varmeløder. Tross sin dyktighet har kjemikerne i I.G. Farbenindustrie ennå ikke klart å bore hull i cellulosefibreno sine. Og for å sette kjemikernes ideer ut i livet har regjeringen ikke betenkst seg på å ruinere hele den tyske tekstilindustri.

Thyssen nevner også en rekke andre hårreisende eksempler på nazistisk "planøkonomi" og sier: "Alt i alt er disse nazismens prestasjoner et eneste røre av økonomiske moningsløsheter. I syv år måtte jeg stadig kjempe med disse uvitende og uduelige menn. Det var bortkastet tid å diskutere deres tapelige planer eller deres skinnargumenter. I virkeligheten har det nazistiske regime ruinert den tyske industri. Alle de novite eksperimenter med kunstige produkter kommer til å bli verdiløse så snart den mellomfolkelige handelen er gjenoppbygget. Da kommer Tyskland til å ha veldig industrielle anlegg som har slukt milliarder av mark og som bare duger til å skrottes ned. Industrier som ikke har tilstrekkelig mod kapital til å følge med i den tekniskutviklingen i konkurransen med utlandet, særlig Amerika."

"Det er min overbevisning at Hitler kommer til å tape denne krigen," sier Thyssen, "og han skrev vel å merke sin bok våren 1940. Den tyske krigspotensial er stor, men den har likevel mange mangler, og han peker særlig på maskinnmangelon. Nettopp disse manglene var grunnen til at man satte alt inn på en kortvarig krig og ga soldater og flyvere ordre til å handle uten minste hensyn til humaniteten. Men det lyktes ikke, og etterpå ble det bare et tidsspørsmål når Tyskland kommer til å bukke under."

Fritz Thyssen kom seg ikke ut av Frankrike ved sammenbruddet i 1940. Det sies at franskmenne utleverte ham til Gestapo. Hvorvidere skjebne er ukjent. Hvis han ennå lever, vil han i år fylle 70 år.